

YUNUS EMRE
(Konferans'dan)

Dođduđu yer.
Mezarı.
Divanının aslı.
Yaşadığu asırdaki ahbabları.
Yunus dernekleri.
Bir sürü çalışma çabalama...
Hala münakaşa, şöyle idi, böyle idi...
Bunların hepsini bir tarafa bırakalım:
Ortada koskocaman bir insan var...
Onun ne istediğini, ne söylemek istediğu, insanların nasıl
olmasını arzuladığu...
Bir yol var, orada yürümeđe gerek...
Yunus'u sevenler derneđu, sevmeyenler derneđu, sevsinler,
sevmesinler, ortada koskocaman bir insan var...
O'nunla biraz konuşmak gerek...
Benden Yunus Hakkında söz söylemek istediniz.
Gönlümün sırrına erdiğu kadar.
Kalp pencereme vuran ışık kadar.
Söyleyeyim, buyrun dinleyin...
Beğenirseniz size, beğenmezseniz o da size kalsın.

Heybemde dedim. Evet benim bir heybem var, içinde:

Ayak basmamış ormanlar kadar saf, basit insanların ancak inanacağı Ümmi bilgi kırıntıları, nurlu insanların söz parçaları, gü-rültülü muhitlere parçalanmaktan korkarak girmeyip;dağ başlarında, kuytu yerlerde, ıssız pınar yalıklarından kalan fikir parçaları...

Bu malzeme ile Yunus'u anlatacağım.

Heybeden kısmete ne çıkarsa...

Yunus'un beğeneceği, inanılması güç kelimelerden husule gelen inanılır cümle ve ifadelerle olacak.

Taş kesilmiş kalpleri yumuşatmak.

Örümcekli kafaları ayıklamak.

Şaşkın iradelere hakiki vechelerini araştırmak lüzumuna duyurmak.

Gaflet uykusuna dalmış olanları uyandırmak.

Uyanık olanları şevk ve gayrete getirmek için;

Büyük ve temiz insanları bulmak lâzımdır.

Âdi hayatın (Olur) undaki (Olmaz) ı görenler, bu olmazlardaki (Olur) u da sezerler. Bunlar hakikatin en mahrem tecellisi etrafında toplanmış nurlu insanlardır...

Dil keskin bir kılıçtır. Nasıl keseceği bilinmez.

Söz geri gönderilmesi kolay olmayan bir ok gibidir.

Dil harekete geçmeden evvel sözü söylemeden önce dikkat et.

Belki bir dostu üzersin, belki bir Allah adamının kalbini kırarsın.

Yunus: Şiirler söylemiştir. Elde bir divan vardır. Yunus tahlil edilmiştir. Yazıları tetkik edilir şair şiir laboratuvarında analiz yapılmıştır.Kendisini anma günleri tertip edilmiştir. (Anma geceleri değil)...Hakkında kitaplar, broşürler, fikirler, güzel sözler anlatılmıştır.

Bunların hepsi ortada, dimağlarda. İnsanın takdir ve kıymet ölçülerinin zevk duyan kısımlarında...

Ortada görünmeyen bir cephesi vardır Yunus'un: Bu Gayb'dır.

Yunus budur. Buna şimdiye kadar temas eden olmamıştır...

Gayb görülemeyen değildir. Görünmeyen tarafa verilen isimdir. Zira gayp mevcuttur.

(Yu'minune bil gayb)

Yunus da gayb insanların başında gelir...

Bu halkaya girenlerdendir.

Burası,karanlık derin bir umman ve Allah'ın en büyük sırrı...

Görünmede hüner yoktur. Görünmeyi görmede hüner vardır.

Yunus, giyim ve kuşam alâyiş haykırmıyor.

İç ve batın mamurluğunu mırıldanıyor, terennüm etmiyor.

Hallerdeki edep esrarını tanımayanların kârı olan bir duygusuzluk, teklifsizlik içinde bunun bu tarafı anlaşılabilir...

Kaba mantık çerçevesi içinde kolayca zaptı mümkün olmayan bu inceliğin izahı, sekizinci bir renk, dördüncü bir buudun tarif ve teşbihini yapmağa çalışmak kadar çetindir...

Bu gibiler Allah dostudurlar...

Bunlardan ne denizdeki balık ne gökdeki kuş kaçır. Sokulur yanına kırk yıllık dostmuş gibi...

Bunları izaha kalkmak gölgelerin derinliğini kulaç aletleriyle ölçmeğe kalkmak gibidir...

Bu bir sırdır... O kadar...

Onlar Hak'la olunca mahlûklardan hiç birini görmezler. Eğer mahlûklar beşeriyet icabı gözlerine çarparsa onları gökte şeffaf toz zerrelere gibi görürler. Onları dikkatle inceleyecek olurlarsa yerlerinde hiç bir mevcut bulamazlar...

Onun için Yunus: Ete kemiğe büründüm. Yunus diye göründüm. Söyler... İnsanlarda bilinemeyene, görülemeyene karşı bir anlama iştihakı vardır. Bu iştihakı arkasından kendisine hissettiren insan büyük insandır.

Yunus'tan bize ne... Evet bize birşey yok... Fakat biz büyüklüğünü yad ediyoruz güya... Ete kemiğe bürünüp Yunus diye görünen büyük insanı...

Veli diyebileceğimiz insanlar: Bir bakışta küflü ve rutubetli kalp hazinelerini ışığa sokarlar... Bu bambaşka bir yoldur. Demircilik isteyen, kuyumcuya baş vurursa gülerler.

Böyle insanlar hakiki bahar rüzgârı gibidirler. Bir yerde durmazlar. Fırtına yapmazlar. Bütün gülistanı dolaşırlar.

Gece gökteki aya bak...
Havuzda aksetmiş aya bak...
Her ikisi de başka başka...
Burada çok ince bir hadise cereyan eder.
Milyonda bir farkındadır bu hadisenin...
Biri hakikidir ki hayaldir.
Biri hayaldir ki hakikidir.
Bulâf çok düşünmeye değer.
Bunda ummadığınız ilâhi bir sır gizlidir. Bulabilirsen kalp
gözüne bir pencere açılır...
(Hoca Nasrettin) in güzel bir fıkrası vardır.Bu hakikati ince bir
nükte ile açıklar...
Gece havuzda ayı görmüş, zavallı havuzda düşmüş demiş...
Boşaltmaya koyulmuş...
Koskoca havuzu... Saatlerce... Nihayet arka üstü düşmüş...
Başı yarılmış. Bir de bakmış ki ay gökte...
Başım yarıldı amma... Seni de göğe çıkardım...
Gözün buğusundan gönlün kay ayışını sezen insan bunu
anlar...

Yunus niçin geldi? Ne söyledi? Ne yapabildi...
Şunu haykırdı: Kudret âlemine cehalet ayağı ile vurmayınız.
Şunu öğrenmek istedi: Siyahla olduğunuz zaman beyazı
unutmayınız.
Bu günkü medeniyet ve dünya tıpkı bacaklarından biri alabil-
diğine uzamış, diğeri kısa kalmış topal bir yolcuya benzemiştir.
Yunus'un divanında şu şöyle olacaktı...
Mezarı şu vilâyettedir. Yok filân yerededir. Filân. asırda
yaşamıştır. Yok filân vesika şöyle diyor. Filâncanın tetkikatı şunu
bildiriyor. Bunlar lâkırdı amma... Sonu ne...
Büyük insan her yerde yatar...
Her vilayette, Bucakta, Köyde mezarı vardır. Makamı vardır...
Yunus hakkında kütüphanelerce kitap bir şey ifade etmez.

Manevi olgunluk, fazilet, doğruluk, hasletlerini ruha nakşedip O'na benzemeğe bak... O zaman Yunus vazifesini yapmış sayılır.

Allah dostu ile arkadaşlık aslanla yan yana yürümek gibi insana emniyet ve manevi haz verir.

Kafasında Hak bilgisi olmayan cahildir.

Velev ki Dehri gibi bilgili olsun.

Gönlünde Hak aşkı olmayan gafildir.

Velev ki dirayetleriyle karşısındakilere parmak ısıtırsın. İşinde Allah rızası gözetmeyen zâlimdir. Velev ki Dünya'lar kadar iyilik yapsın.

Hakiki saadetin anahtarı mihrap denilen oyukta asılıdır...

Yunus için konuşmam bu kadar...

Dikkat ettiğim şey, benden o Allah dostunun üzerine bir gölge düşmesin.

İşte o kadar...